

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

17 квітня 2008 року

№14(2830)

Конгрес Мережі університетів країн Чорноморського регіону (Black Sea Universities Network – BSUN) 2-5 квітня пройшов на базі НТУУ “КПІ”. Організаторами заходу виступили Міністерство і науки України, НТУУ “КПІ”, Мережа університетів країн Чорноморського регіону, Українська Рада Миру, кафедра ЮНЕСКО “Вища технічна освіта, прикладний системний аналіз та інформатика” за підтримки Європейського центру вищої освіти ЮНЕСКО (UNESCO-CEPES).

BSUN об’єднує 115 вищих навчальних закладів з 11 країн Причорномор’я: Азербайджану, Албанії, Болгарії, Вірменії, Греції, Грузії, Молдови, Російської Федерації, Румунії, Туреччини та України. Мета Форуму – посилення ролі університетів у розвитку Причорномор’я й поглиблення регіональної співпраці в освітньо-науковій та інших сферах.

На Форумі було заслухано доповіді, що стосувалися науки, освіти, інновацій і мобільності в глобальному та регіональному аспектах; сталого розвитку в контексті підвищення якості й безпеки життя людей; енергетичної безпеки; інформаційного суспільства та суспільства, заснованого на знаннях; сучасних матеріалів, інновацій, трансферу технологій та їх комерціалізації, телемедицини, інтеграції науково-освітніх інформаційних телекому-

нікаційних мереж країн Причорномор’я, законодавчої підтримки процесів розвитку Причорноморського регіону тощо.

У роботі Форуму взяли участь відповідальні працівники Секретаріату Президента України, Кабінету

Конгрес BSUN “Форум вищої освіти”

Міністрів України, національних парламентів у Парламентській Асамблеї Чорноморського Економічного Співробітництва (ПАЧЕС), народні депутати України, ректори та провідні вчені університетів – члени BSUN, представники міжнародних інституцій та неурядових організацій, дипломатичних установ, наукової й освітньої громадськості, студентських організацій України та ін.

Урочисте відкриття конгресу під головуванням президента BSUN С.Барудова та ректора НТУУ “КПІ” М.З.Згуровського відбулося 3 квітня в залі засідань Вченої ради. У вітанні від Президента України В.Ющенка до учасників Форуму, зокрема, зазначалося, що країни Чорноморського регіону мають великий науковий та творчий потенціал, а подібні зустрічі виводять

співробітництво на новий європейський рівень. Також було наголошено, що НТУУ “КПІ”, на базі якого проходить конгрес, є не лише флагом вітчизняної освіти, а й відомий численними міжнародними ініціативами, у т.ч. – у Причорноморському регіоні.

Леонід Кравчук, перший президент України, голова Української Ради Миру,

вітаючи зібрання, відзначив, що заклади освіти і науки Чорноморського регіону є ініціаторами багатьох ідей. Університети, вважає він, завжди стояли на чолі інтелектуальних процесів у своїх країнах. Учасників конгресу також вітали М.А.Янковський, народний депутат, керівник постійної делегації України в ПАЧЕС; Мірча Мікле, колишній міністр освіти Румунії, особистий представник президента Румунії; В.І.Полохало, голова Комітету ВР з питань науки і освіти; О.М.Купчишин, заступник міністра закордонних справ України; Р.Пікопіє, державний секретар з вищої освіти Румунії; С.А.Калоянова, державний експерт Міністерства освіти і науки Болгарії та ін.

На першому пленарному засіданні “Внесок країн Чорноморського регіону в Європейський вектор розвитку”

було заслухано доповіді академіка В.П.Горбуліна, директора Інституту проблем національної безпеки і оборони України (“Транзитний потенціал країн Чорноморського регіону: виклики і можливості”), І.Мамута, виконавчого директора секретаріату BSUN (“Сучасний стан академічного співробітництва в Чорноморському регіоні”), академіка М.З.Згуровського, ректора НТУУ “КПІ” (“Сталий розвиток в глобальному і регіональному контекстах”), В.Ю.Шукшунуова, президента Міжнародної академії наук вищої школи РФ, президента Новочеркаського ТУ (“Роль, місце та місії сучасних університетів у розвитку країни і регіонів”) та ін.

У рамках конгресу відбулася конференція ректорів університетів Чорноморського регіону/Генеральна асамблея BSUN. Було заслухано звіт С.Барудова, президента BSUN на 2006-2008 рр., та обрано президента BSUN на наступний період (як відомо, об’єднання керує трійка президентів – попередній, нинішній і майбутній). У 2008-2010 рр. Мережу університетів очолюватиме ректор НТУУ “КПІ”, президент Асоціації ректорів вищих технічних навчальних закладів України академік НАНУ М.З.Згуровський, а на 2010-2012 рр. на посаду президента BSUN рекомендовано президента Новочеркаського ТУ, президента Асоціації ТУ Кавказького регіону В.Ю.Шукшунуова. У виступах йшлося про стратегію діяльності та реалізацію пріоритетних проектів BSUN на найближчі роки.

На заключному засіданні Форуму відбулося вручення сертифікатів університетам – новоприйнятим членам BSUN (переважно українським – з Кременчука, Криму, Запоріжжя) та нагородження трьох учених за найбільший внесок у реалізацію програм BSUN. Першим було названо директора ІЕЕ проф. А.В.Праховника (за значний внесок в академічне співробітництво Мережі університетів країн Чорноморського регіону).

За підсумками роботи конгресу було прийнято Декларацію ректорів університетів Чорноморського регіону зі сталого розвитку.

Н.Вдовенко

Урочисте відкриття конгресу

Ювілейна математична олімпіада НТУУ “КПІ”

12 березня цього року в НТУУ “КПІ” відбулася щорічна олімпіада з математики, яка проводилася в рамках І етапу Всеукраїнської олімпіади з математики для студентів вищих навчальних закладів. Олімпіада була присвячена 110-й річниці від дня заснування Київського політехнічного інституту.

Досягнення Київського політехнічного інституту в математичних олімпіадах загальновідомі, студенти-політехніки неодноразово займали найвищі місця в державних та міжнародних олімпіадах.

Цьогорічна олімпіада привернула увагу студентів різних курсів 15-ти факультетів та інститутів – понад 300 з них прийшли продемонструвати свої сили та знання з математики. Найбільші делегації представили факультети з високими вимогами до математичної підготовки: ФТІ, ФІОТ, ФМФ, ФПМ, ФЕЛ, ПІСА.

Переможцями та призерами олімпіади стали такі студенти І курсу:

К.О.Голоднов (ПІСА, гр. КА-72) – І місце в абсолютному заліку серед усіх учасників та І місце серед студентів І курсу;

О.О.Слюсаренко (ПІСА, гр. КА-71) – ІІ місце в абсолютному заліку та ІІ місце серед студентів І курсу;

Р.А.Гібасв (ПІСА, гр. КА-73) – ІІІ місце в абсолютному заліку та ІІ місце серед студентів І курсу;

А.С.Даниленко (ПІСА, гр. КА-73) – ІІІ місце в абсолютному заліку та ІІ місце серед студентів І курсу;

В.О.Лозовий (ПІСА, гр. КА-71), **Я.М.Михайленко** (ПІСА, гр. КА-72), **П.І.Огнєв** (ФТІ, гр. ФФ-71) – ІІІ місце серед студентів І курсу;

М.В.Поляков (ІТС, гр. ТС-73) – ІІІ місце серед студентів І курсу та І місце серед студентів технічних факультетів;

Ю.М.Дзюбан (ФІОТ, гр. ІО-71) – ІІ місце серед студентів технічних факультетів;

С.С.Дяченко (ІТС, гр. ТС-73), **Н.В.Семененко** (ФІОТ, гр. ІС-72), **К.В.Шалбанов** (ІТС, гр. ТС-73) – ІІІ місце серед студентів технічних факультетів.

Переможцями та призерами олімпіади серед студентів старших курсів стали:

А.В.Ковальова (ІV курс ФТІ, гр. ФІ-42) – І місце;

Ф.І.Зубач (ІІІ курс ФТІ, гр. ФІ-52) – ІІ місце;

Д.С.Батюк (ІІ курс ФТІ, гр. ФІ-62), **М.В.Козленко** (ІІ курс ФПМ, гр. КМ-61) – ІІІ місце.

Крім того, за успішний виступ в олімпіаді заохочувальними грамотами відзначені студенти І курсу: **М.В.Александрова** (ФПМ, гр. КМ-71), **Є.В.Бережанський** (ПІСА, гр. КА-71), **Д.В.Меленевський** (ФТІ, гр. ФІ-71), **О.О.Ющенко** (ФТІ, гр. ФФ-71) та студенти старших курсів: **В.В.Ключников** (ФТІ, гр. ФІ-51), **Д.І.Кутянський** (ПІСА, гр. КА-51), **Ю.В.Лукаш** (ФПМ, гр. КВ-53), **Д.В.Обламський** (ПІСА, гр. КА-51), **Є.Д.Печук** (ФМФ, гр. ОМ-31м).

8 квітня переможців та призерів олімпіади тепло привітав та вручив грамоти голова оргкомітету, перший проректор НТУУ “КПІ” член-кореспондент НАН України, професор Ю.І.Якименко.

У проведенні олімпіади взяли активну участь усі співробітники кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей. Особливо треба відзначити старших викладачів **А.Б.Ільєнка** та **І.В.Орловського**.

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Конгрес BSUN

Нагороджено переможців олімпіади

2 Конференція студентів КПІ

О.С.Андрєєву – 75!

До Міжнародного дня інтелектуальної власності

На засіданні Вченої ради

3 Технічні музеї

До 100-річчя В.В.Удовенка

4 Подарунок ветеранів космодромів

Турнір з волейболу

Відеоанонс

Наш дім КПІ

8 квітня у залі засідань Вченої ради пройшла звітно-виборча конференція студентів НТУУ «КПІ». До питань порядку денного входили: звіт голови Студентської ради, обрання нового голови та різне. Крім цього, було висунуто пропозицію щодо включення до порядку денного питання про створення контрольно-ревізійної комісії Студентської ради. На

Звітно-виборча конференція студентів НТУУ «КПІ»

конференції були присутні 308 студентів-делегатів, представники адміністрації, департаменту навчально-виховної роботи, Студентської ради студмістечка та студентської ради іноземних студентів. Головою конференції було обрано секретаря Студради НТУУ «КПІ» Віталія Солонуху, секретарем – голову студради студмістечка Марину Мазур, схвалено обрання лічильної комісії.

Розпочав конференцію вітальним словом проректор з навчально-виховної роботи Г.Б.Варламов. Він передав учасникам конференції найщиріші вітання і побажання плідної роботи від ректора НТУУ «КПІ» М.З.Згуровського, який, на жаль, не зміг бути присутнім на конференції.

Наступним до слова було запрошено Максима Тайокіна, голову Студентської ради. Він відвідував за проведеною роботою його команди за пройдений період. Зокрема, зробив порівняння із тим, що було заплановано і чого в результаті було досягнуто. Проректор з навчально-виховної роботи Г.Б.Варламов дуже схвально відгукнувся щодо діяльності Студентської ради, зазначивши, що план роботи було виконано на 80%. За період діяльності команди Максима Тайокіна Студентська рада НТУУ «КПІ» стала членом Української асоціації студентського самоврядування (входить до Європейського студентського союзу), а Всеукраїнська студентська рада та Студентська рада м.Києва проводили на базі НТУУ «КПІ» свої звітно-виборчі конференції.

Слід відзначити, що наш університет став переможцем у конкурсі на найкраще студентське самоврядування серед українських вузів.

Присутній на конференції голова студентського парламенту Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Андрій Приступай відзначив зростання співпраці між двома університетами. Після виступу голови Студради відбулося обговорення звіту, студенти ставили питання, виносили на обговорення певні моменти, пов'язані з діяльністю

Студради. Більшістю голосів звіт голови Студентської ради Максима Тайокіна було визнано задовільним.

Після цього до мікрофону були запрошені проректори, помічники ректора та інші представники адміністрації, які відповідали на питання студентів. Проректор з навчально-виховної роботи Г.Б.Варламов розкрив особливості випуску спеціалістів, відзначив необхідність проведення роз'яснювальної роботи щодо впровадження Болонської системи; проректор з адміністративно-господарської роботи М.В.Печеник відповів на питання щодо організації буфету, будівництва гуртожитку по вул. Виборзькій, наявності ескероків на території КПІ. Представник КПІ-Телеком П.В.Кучернюк розповів про ситуацію щодо Wi-Fi на території студмістечка, відзначив, що вже створено безкоштовний доступ до мережі

у приміщенні зали каталогів науково-технічної бібліотеки НТУУ «КПІ», поділився планами щодо повного покриття бібліотеки безкоштовним Wi-Fi. Директор КБ «Шторм» Є.А.Мачуський відповів на питання щодо ремонту техніки, а помічник ректора В.Д.Тетерятник та директор студмістечка О.А.Іщенко прокоментували ситуацію щодо куріння на території кампусу.

Перед делегатами конференції виступив кандидат на посаду голови Студентської ради НТУУ «КПІ» Олександр Рошин. Він розповів про свої наміри та перші кроки у майбутній діяльності, зазначивши певну незручність свого становища як єдиного кандидата на пост голови Студради. Шляхом таємного голосування (161 – за, 121 – проти) його було обрано новим головою Студентської ради НТУУ «КПІ».

Після цього розглядалося питання про створення Контрольно-ревізійної комісії, яка б займалася контролем за діяльністю Студентської ради. Однак рішення не було підтримано делегатами конференції.

Наприкінці Г.Б.Варламов, М.О.Мазур та А.Ю.Гаврушкевич наголосили на тому, щоб відбувалася активна співпраця між чотирма структурами КПІ – Студентською радою, департаментом навчально-виховної роботи, студрадою студмістечка та студрадою іноземних студентів.

В.Добришечір

Обговорено проблеми зварювання

У лютому 2008 р. відбулась Міжнародна міжгалузева науково-технічна конференція «Зварювання та споріднені процеси і технології» студентів, аспірантів та наукових співробітників кафедри зварювального виробництва, організована кафедрою спільно з Українським атестаційним комітетом зварювальників, Інститутом електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України та Українським науково-дослідним інститутом авіаційної технології. Метою конференції було поєднання наукових та інженерних досягнень і знань з економічними потребами промисловості України у теперішній час, а також удосконалення наукової підготовки ви-

сококваліфікованих фахівців у галузі зварювального виробництва.

Основна увага при організації і проведенні конференції була приділена студентським та магістерським роботам, що виконуються під керівництвом науковців кафедри. Активну участь у конференції взяли іноземні магістранти.

Усього було заслухано 30 доповідей, основна тематика яких стосувалася фізико-хімічних процесів при електро-дуговому зварюванні та міцності і ресурсу зварних з'єднань. Ряд доповідей були присвячені інтеграції наукового та навчального процесу. Останнє є важливим з погляду переходу до нової системи навчання за Болонськими принципами.

Кращими визнано доповіді інженера О.В.Буримського, аспірантки Н.М.Стреленко, студентки Ю.О.Старовой та студента А.О.Пєрепича.

За результатами конференції видано збірник матеріалів, з яким можна ознайомитись у бібліотеках НТУУ «КПІ» та інституту електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України.

В.М.Прохоренко, професор,
Л.А.Жданов, доцент

Поглиблюємо знання іноземних мов

25 березня в нашому університеті пройшла організована факультетом лінгвістики щорічна Міжвузівська студентська науково-практична конференція «Innovations in Science and Technology» («Інновації в науці і

технологіях»). Вона зібрала близько трьохсот учасників з усіх факультетів НТУУ «КПІ» та інших ВНЗ України.

Усі виступи проводилися іноземними мовами – англійською, французькою та німецькою. Організатори конференції мали на меті поглибити розвиток навичок і знань студентів, зокрема іноземної мови, за трьома напрямками: науково-дослідним, публіцистичним і гуманітарним.

З позиції безпосереднього учасника конференції все відбулося на вищому рівні: підготовка обслуговуючого персоналу, затишні

приміщення НТБ НТУУ «КПІ» і невимушена атмосфера між колегами-доповідачами. Усі охоче ділились інформацією та уважно слухали одне одного, ставлячи питання по темі. Більшість студентів презентували доповіді на досить високому рівні, а викладений матеріал вражав своєю актуальністю. Усі учасники отримали неоціненні знання і досвід проведення серйозних виступів.

На закінчення всім учасникам урочисто вручили почесні грамоти та збірник тез доповідей конференції. Потискаючи руки на прощання, студенти з посмішкою говорили одне одному: «Сподіваюсь побачити тебе тут наступного року, друже».

Олександр Левицький, ІЕЕ

ВІТАЄМО!

Сергію Олексійовичу Андрєєву – 75!

Майбутній військовий – професор, полковник у відставці – Сергій Олексійович Андрєєв народився 14 квітня 1933 р. у с. Селищево Солнечногогорського району Московської області.

Свою військову службу Сергій розпочав курсантом у 1952 році в Ленінградському зенітно-артилерійському технічному училищі. Після закінчення – у 1954 році – був направлений у Далекосхідний військовий округ.

Маючи потяг до знань, у 1957 році С.О.Андрєєв вступає до Артилерійської радіотехнічної академії Радянської Армії ім. Маршала Радянського Союзу Л.А.Говорова. Після успішного закінчення навчання, у 1962 році Сергія Олексійовича було направлено для подальшого проходження військової служби у м.Калінін.

Виконуючи покладені на нього службові обов'язки, С.О.Андрєєв у 1969 році захистив дисертацію та здобув науковий ступінь кандидата військових наук.

У 1972 році С.О.Андрєєв був переведений для подальшого проходження військової служби у м. Київ та призначений на посаду викладача КВІРТУ ім. Маршала авіації О.І.Покришкіна, де працював до 1984 року. Тут йому було присвоєно вчене звання доцента.

Після звільнення з військової служби за віком у грудні 1984 року в запас Збройних сил, С.О.Андрєєв продовжив трудо-

ву діяльність: з 1985-го по 1991-й працював у Київському відділенні Українського НДІ НТІ Держплану УРСР, у 1991-1992 рр. працював інженером відділу «Київінвест», а в 1992-1994 рр. – інженером НТК «Сфера». З вересня 1995 року С.О.Андрєєв був призначений на посаду викладача КВІУЗ ім. М.І.Калініна.

З 2002 року Сергій Олексійович працює на посаді професора спеціальної кафедри № 2 Спеціального факультету Служби безпеки України, з січня 2007 року – Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації НТУУ «КПІ».

Під керівництвом С.О.Андрєєва підготовлено чимало висококваліфікованих випускників інституту, які займають керівні посади в Збройних силах України та інших силових структурах. За його активною участю виконано низку науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт з удосконалення засобів і компонентів зв'язку та автоматизації, що впроваджені у виробництво і навчально-виховний процес вищої школи, а також підготовлено чимало наукових працівників, викладачів найвищої кваліфікації.

За бездоганну працю та сумлінне ставлення до своєї справи С.О.Андрєєв нагороджений медалями та вшанований багатьма відзнаками.

Колектив Інституту щиро вітає Сергія Олексійовича з ювілеєм і зичить йому здоров'я, довголіття та творчої наснаги.

Міжнародний день інтелектуальної власності

Щорічно 26 квітня світове співтовариство відзначає Міжнародний день інтелектуальної власності. Цей день був заснований Генеральною Асамблеєю Всесвітньої організації інтелектуальної власності (BOIV) (World Intellectual Property Organization (WIPO)) на своєму засіданні у вересні 2000 року і знаменує собою дату набуття чинності Конвенції (26 квітня 1970 року), що заснувала BOIV.

Міжнародний день інтелектуальної власності надає можливість для усвідомлення значення інновацій у повсякденному житті людини й удосконалюванні суспільства. Відзначення цього дня сприяє зростанню інформованості громадян про те, як патенти, авторське право, товарні знаки і промислові зразки впливають на повсякденне життя; роз'ясненню того, яким чином охорона прав інтелектуальної власності сприяє розвитку творчої та інноваційної діяльності та підвищенню поваги до інтелектуальної власності; визнання творчості та внеску авторів і новаторів у розвиток суспільства.

Протягом 2007 року винахідниками НТУУ «КПІ» за сприяння працівників відділу з питань інтелектуальної власності НДЧ Л.М.Попової, Е.П.Романенко, М.А.Руденко, М.М.Романової, О.А.Фой, Ю.В.Осипової було подано 234 заявки на об'єкти інтелектуальної власності.

До Міжнародного дня інтелектуальної власності експертно-консультативна комісія з питань інтелектуальної власності при департаменті науки і інноватики НТУУ «КПІ» визначила найкращих винахідників нашого університету за підсумками 2007 року.

Ними стали: І.О.Мікульонко, ІХФ (39 заявок на патенти), Ю.М.Кузнецов, ММІ (27 заявок на патенти), М.С.Тривайло, ММІ (27 заявок на патенти), М.А.Новік, ММІ (11 заявок на патенти), І.А.Андрєєв, ІХФ (7 заявок на патенти), В.І.Свицький, ІХФ (7 заявок на патен-

ти), В.В.Карачун, ФБТ (7 заявок на патенти), П.А.Усачов, ПБФ (6 заявок на патенти), П.О.Барабаш, ТЕФ (6 заявок на патенти), Ф.Ф.Дубровка, РТФ (6 заявок на патенти), О.П.Ніщик, ТЕФ (6 заявок на патенти).

Творчі й інноваційні здібності людини безмежні. Це основний людський ресурс із невичерпним потенціалом. І ніде він не виявляється з такою очевидністю, як у молодих людях, характерними рисами яких є допитливість, багата уява, готовність переосмислювати відомі ідеї й експериментувати з повсякденними предметами, здатність знаходити неординарні рішення. Тому Комісія визначила також для заохочення за підсумками 2007 року кращих винахідників-студентів нашого університету. За участю студентів було подано 99 заявок, що становить 42% від загальної кількості поданих заявок.

Найбільшу кількість винахідників-студентів підготували на ММІ, ПБФ та ІХФ. Серед найбільш активних варто назвати наступних студентів: Н.В.Безугла (ПБФ), О.С.Бєрегова (ІФФ), О.А.Войтюк (ПБФ), Р.В.Герус, (ПБФ), О.В.Грисюк, (ММІ), Є.О.Довгопол, (ПБФ), А.О.Драч (ММІ), М.С.Забарний, (ММІ), Л.О.Заверуха (ПБФ), Б.П.Зора (ІФФ), С.І.Костик (ФБТ), Д.О.Кузнецов, (ММІ), Д.В.Литвиненко (ФБТ), О.В.Осадчий (ПБФ), В.А.Пархомчук (ММІ), С.А.Похалко (ММІ), Т.В.Пивовар (ІХФ), С.В.Півненко (ІХФ), Ю.В.Свиридонова (ТЕФ), С.В.Свистун (ЗФ), Солтанія Бабак (ММІ), В.В.Фурманська (ІХФ), Д.А.Чередніченко (ФБТ).

Патенти, товарні знаки, авторське право і суміжні права є могутніми інструментами сприяння економічному і культурному розвитку людства. Інтелектуальна власність може і повинна стати однією з фундаментальних опор для відродження економіки України.

А.К.Скуратовський, доцент ММІ,
заслужений винахідник НТУУ «КПІ»

На засіданні Вченої ради

7 квітня 2008 р. під головуванням першого проректора НТУУ «КПІ» члена-кореспондента НАН України Ю.І.Якименка відбулося чергове засідання Вченої ради.

На його початку із ювілейним днем народження було поздоровлено зав. кафедри конструювання і виробництва радіоапаратури професора Ю.Ф.Зінковського, якому за визначні досягнення в науці і освіті було вручено нагрудний знак МОН «Петро Могила». Привітання також отримали ювіляри: зав. кафедри психології та педагогіки доцент О.В.Винославська, декан ФАКСу професор О.В.Збруцький, зав. кафедри теорії та методики фізичного виховання доцент С.О.Сичов, декан ФЕА професор О.С.Яндальський.

Першим питанням порядку денного було розглянуто конкурсні справи. Надалі Ю.І.Якименко прокоментував пакет документів, що вводяться в дію у зв'язку із

впровадженням моделі дослідницького університету та введенням в дію Статуту НТУУ «КПІ» в новій редакції. Було також розглянуто критерії визначення статусу факультету НТУУ «КПІ», повернуто увагу до критеріїв визначення його кадрового потенціалу.

Із доповіддю «Періодична система індо-європейських морфів, як основа науково-технічного терміноутворення» виступив декан факультету інформаційної безпеки ФТІ професор Є.А.Мачуський. У доповіді йшлося про семантику мови, про схожість латинського і українського словоутворення, досліджено, з цього погляду, структуру утворення деяких українських термінів. Доповідь викликала жваву зацікавленість присутніх.

Наприкінці засідання було заслухано та вирішено поточні справи.

Ю.Москаленко

ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ МУЗЕЇВ

За даними Міжнародної ради музеїв (ICOM), наприкінці XX ст. у світі було майже 20000 музеїв, де налічувалося більше 100000 працівників; за кожні 5 років кількість музеїв зростала на 10%, і

другого типу. Його засновник доктор Оскар фон Міллер був відомим інженером-електротехніком. У 1903 році він розробив проект "Музею видатних досягнень природничої науки і техніки", який мав би

мано зі сфер промисловості та торгівлі. Створення "клімату для фінансової підтримки" тісно пов'язано з тим, що музей потрібен суспільству і поділяє цінності істеблішменту.

Наш Державний політехнічний музей при НТУУ "КПІ" (ДПМ) створений згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1995 року № 390 та наказом Міністерства освіти України від 29 червня 1995 року № 191.

Нині в семи залах розміщено експозиції з історії КПІ та різних напрямків техніки, що відображають стан і розвиток науки і техніки в Україні та світі в цілому, а саме: електроніка, приладобудування, радіотехніка, телекомунікації, інформатика, корисні копалини, промислові технології, машинобудування, авіація і космонавтика, транспорт, металургія, електрозварювання, енергетика. Працює експозиція

Експлораторіум у Сан-Франциско

техніки військового зв'язку та стрілецької зброї. Зараз фонди музею складають близько 10 тис. експонатів різного характеру. Близько 700 предметів з розділу нумізматики, фалеристики, предметів побуту передано Українською митною службою України.

У 2007 р. ДПМ відвідало понад 15 тис. осіб, проведено більше 700 екскурсій. Усього за час існування музею відвідали понад 170000 осіб.

У ДПМ проводяться виставки, присвячені знаменним подіям та видатним особистостям. Зокрема, у 2007 р. пройшли виставки, присвячені 100-річчю від дня народження Головного конструктора космічної техніки С.П. Корольова, 120-річчю від дня народження авіаконструктора К.О. Калініна, 100-річчю від дня народження конструктора-суднобудівника О.Б. Байбакова (разом із КБ "Шхуна").

Одним з найважливіших напрямків роботи ДПМ є дослідження історії техніки, її філософських і соціологічних проблем. Співробітники музею беруть участь у наукових конференціях і виступають організаторами конференцій з музейної справи та історії науки і техніки. У 2007 р. пройшли наукові читання з серії "Видатні конструктори України" присвячені авіаконструктору К.О. Калініну, академіку І.М. Ліфшицю,

У Німецькому музеї в Мюнхені

конструктору-суднобудівнику О.Б. Байбакову, 50-річчю космічної ери.

Музей співпрацює з техніко-технологічною секцією Київської малої академії наук "Дослідник", Малою комп'ютерною академією, ШДС "Кияночка", Політехнічним ліцеєм НТУУ "КПІ", ліцеєм "Грант".

Музей представлено в Інтернеті (<http://museum.ntu-kpi.kiev.ua>). На сайті розміщено новини з музейного життя, статті з історії НТУУ "КПІ", науки і техніки, інформація про виставки, конференції, публікації досліджень науковців музею.

Діяльність музею у 2008 р. безпосередньо пов'язана з відзначенням 110-ї річниці КПІ. До цієї дати готується видання з циклу "Видатні конструктори України" та путівник "Державний політехнічний музей при НТУУ "КПІ". Створюється новий розділ музею – "Історія авіакосмічної галузі України" – в окремому відrestaфрованому приміщенні колишнього "Аерогаражу", оновлюється експозиція розділу "Історія КПІ".

Багато політехніків доклали чимало зусиль для поповнення експозиції музею. Наш музей відкритий для співпраці.

Н.В.Писаревська,
заступник директора ДПМ

Учений і педагог

До 100-річчя з дня народження професора В.В.Удовенка

5 квітня 2008 р. виповнилося 100 років з дня народження професора Володимира Вікторовича Удовенка, відомого українського хіміка-неорганіка, життя і творчість якого нерозривно пов'язані з Національним технічним університетом України «КПІ»

В.В.Удовенко народився в 1908 році у м.Самарканді, у сім'ї машиніста залізниці. Його батьки за походженням – з селян, з Руновського району Полтавської області. У 1925 році після закінчення середньої школи вступив на хімічне відділення фізико-математичного факультету Середньоазіатського державного університету, яке було

потім перетворено в хімічний факультет. Закінчив університет у 1930 році за спеціальністю фізико-хімік. Під час навчання в університеті почав працювати лаборантом на кафедрі фізичної хімії, де після закінчення був залишений аспірантом, потім переведений на посаду асистента. У 1937 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата хімічних наук, після чого був затверджений у званні доцента. У 1942 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора хімічних наук і в 1945 році був затверджений у званні професора. З 1944 року – завідувач кафедри фізичної хімії Середньоазіатського державного університету. Читав курс фізичної хімії студентам хімічного факультету та спеціальні курси для студентів фізико-хімічної спеціальності. З 1948 року почав читати курс неорганічної хімії на хімічному факультеті. За сумісництвом з 1941 року читав курс фізичної хімії в Середньоазіатському індустріальному інституті, а також курс неорганічної, фізичної та колоїдної хімії в Ташкентському медичному інституті.

В 1953 році переїхав до Києва, де почав працювати завідувачем кафедри загальної та фізичної хімії Київського технологічного інституту сілікатів, а після його об'єднання з Київським політехнічним інститутом у 1955 році став професором кафедри фізичної та колоїдної хімії. У 1956-1959 роках вико-

нував обов'язки проректора КПІ з наукової роботи. З 1960 року завідувач кафедри загальної та неорганічної хімії, а з 1966 року завідувач кафедри неорганічної хімії Київського політехнічного інституту.

Наукові інтенси В.В.Удовенка відносилися до галузей фізико-хімічного аналізу багатокомпонентних систем та хімії комплексних сполук. Під його керівництвом у КПІ була започаткована наукова школа хімії комплексних сполук металів з етанол-амінами, яка й

досі успішно розвивається на кафедрі загальної та неорганічної хімії НТУУ "КПІ". Під керівництвом В.В.Удовенка були захищені 23 кандидатські та докторські дисертації. Він автор більше ніж 200 наукових праць та навчально-методичних посібників. Нагороджений орденом «Знак Пошани», медалями «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні», «1500 років Києва», «Вища школа СРСР. За відмінні успіхи в роботі» та іншими. Був членом редакції журналу «Наука і життя», членом президії хімічної секції ради Товариства «Знання». З 1982 року професор-консультант кафедри неорганічної та аналітичної хімії КПІ.

В.В.Удовенком проводилась велика робота з оптимізації методів викладання курсу загальної та неорганічної хімії. З метою посилення самостійної роботи студентів традиційну схему лекція – лабораторні заняття – екзамен було замінено на схему самостійна робота – лабораторні заняття – лекція – екзамен, з введенням елементів дослідження, що відповідає вимогам розвитку самостійності в роботі студентів та забезпечує їй високу ефективність.

У 2000 році у віці 92 років В.В.Удовенко пішов з життя. Похований на Байковому кладовищі в м.Києві. Ті, хто його знав, назавжди збережуть пам'ять про цю непересічну особистість.

Колектив кафедри загальної та неорганічної хімії

Семінар музейників

Фондосховище – це архівальний підрозділ кожного музею, а фондознавство – складна наука, яку не можна недооцінювати. Щоб донести до музейників основні складові цієї науки, 14 березня 2008 року на базі відділу "Музей історії КПІ" Державного політехнічного музею при НТУУ "КПІ" було проведено науково-методичний семінар "Фондова робота в музеях України. До 45-річчя Музею історії КПІ". У семінарі взяли участь фахівці музеїв ВНЗ з Києва, Львова, Харкова, Рівного. З доповідями виступили співробітники Національного музею історії України – головний зберігач Ольга Федотова, старший науковий співробітник Ірина Більботенко та провідний науковий співробітник Алла Андріюца. Їхні виступи були цікавими, змістовними і надзвичайно актуальними для переважної більшості музеїв.

Учасники семінару оглянули експозицію музею, де представлені оригінали – унікальні експонати національного значення. Як, скажімо, не пишатися документом, підписаним видатним державним будівничим Іваном Мазепом, кот-

рий зберігається саме в музеї, отже доступний для пересічних громадян (на відміну від тих документів, що зберігаються в архівах). Політехніків, безумовно, зацікавила фотографія групи професорів КПІ, звільнених під тиском російського самодержавства. Інженери оцінили б і наступний експонат – перший фотоальбом будівництва підвісного мосту, де зафіксовані цікаві деталі його зведення. Фотографії – неупереджені свідки розвитку інженерно-будівельної думки минулої – дійшли до нас крізь десятиліття завдяки дбайливим ентузіастам.

Учасники задоволені семінаром, а організатори сповнені надією ні за жодних обставин не зупиняться на досягнутому. Отже, наш музей продовжує плідну роботу щодо згуртування музейників вищих навчальних закладів України. Подібними заходами ми намагаємося сприяти налагодженню тісних міжособистісних зв'язків науковців, злагодженості їхніх дій, активізації музейної роботи.

С.М.Ховрич,
зав. відділу "Музей історії КПІ"
ДПМ, доц. каф. історії, к.і.н.

ТЕХНІЧНІ МУЗЕЇ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

до середини XXI століття їхня кількість досягне 50000. Хоча поняття "музей" у багатьох асоціюється з художнім музеєм, лише 7% усіх музеїв художні (три чверті з них розташовані в Європі та Північній Америці). Дослідження Institute of Museum Services (США) показали, що у 90-х роках XX ст. у США 12% людей відвідували художні музеї, 24% – історичні, а 45% – природничо-технічні музеї.

Науково-технічні музеї пройшли певну еволюцію, що, за класифікацією директора Чиказького музею науки та промисловості Віктора Данилова, поділяється на три етапи, на кожному з яких з'явилися нові типи технічних музеїв.

Першими були технічні музеї з пасивним матеріалом, де експонати можна тільки оглядати.

Другий тип – де історія техніки представлена в динаміці, а частина експонатів – діючі зразки.

Третій тип технічних музеїв такі, де більшість експонатів – діючі, з якими відвідувачі можуть експериментувати.

Створити музей наукових інструментів запропонував Рене Декарт – ще у XVII в. Але його ідея чекала втілення в житті більше століття. Перший технічний музей був створений у Парижі. Як і Лувр, він був дитям Великої Французької буржуазної революції.

У 1794 році Національний конвент видав декрет, що починався так:

"Стаття 1. Створити у Парижі під назвою "Музей мистецтв і ремесел" і передати у підпорядкування Комісії з сільського господарства і мистецтва суспільне сховище машин, моделей, інструментів, креслень, описів і книг за всіма мистецтвами, так і винайдених і удосконалених механізмів.

Стаття 2. Там повинні роз'яснювати устрій та використання інструментів та машин, що використовуються у мистецтвах та ремеслах".

Музей було відкрито у 1799 році у середньовічному монастирі Сен-Мартен-де-Шан. Там було зібрано колекції машин, моделей, наукових інструментів – найновіших на той час. З часом колекції поповнювались дуже цінними експонатами – там є лічильна машина, сконструйована Паскалем у 1652 році, прилади, якими користувався Лавуазьє, одна із найкращих у світі колекція годинників, ранні зразки фотоапаратури. Згодом, через старіння експонатів, музей перетворився на музей, присвячений скоріш історії техніки, ніж

У Німецькому музеї в Мюнхені

Музей одержує в дар матеріали, предмети музейного обладнання, основні німецькі видавництва безкоштовно надсилають екземпляри всіх книг за тематикою музею.

На межі другого та третього етапів стоїть Палац відкриттів у Парижі, відкритий у 1937 році лауреатом Нобелівської премії Жаном Перреном. Він був орієнтований на сучасність, студенти проводили у ньому численні наукові експерименти. Ентузіазм співробітників спрямовувався на те, щоб показати велич техніки, яка була на той час "бідною родичкою" гуманітарних наук.

До третього етапу безперечно належать три велетня – чиказький Музей науки і промисловості (1933 р.), Експлораторіум у Сан-Франциско (1969 р.) та Містечко науки Ла-Вілет (Париж), створений у 80-ті роки XX ст., а також Сінгапурський центр науки і техніки і токійський Національний музей науки.

Музей у Чикаго з самого початку захоплював людей до процесу демонстрації. У 1960 році він одержав титул "Найгазасливіший музей у світі". Цей музей також залучив до співпраці промислові концерни для забезпечення експонатами, обладнанням та грошима.

Американські музеї, на відміну від французьких, не мають повного державного фінансування. Їх прибутки – кошти від продажу квитків, а також те, що отри-

У Чиказькому музеї науки і промисловості

Містечко науки Ла-Вілет

навчання принципам і практичним методам науки та техніки.

Цей музей мав велике значення для розвитку музеїв, тому що вперше почав збирання та експонування речей не тільки старовинних і красивих, а й корисних.

Початок другого етапу розвитку технічних музеїв пов'язаний з Музеєм науки в Лондоні, приміщення якого були споруджені у 1860-70 роках. Відвідувачі могли бачити там винаходи, які змінювали життя кожного члена суспільства. Там були перші потяги Стефенсона – "Ракета" та "Пихаючий Біл", ранній зразок жатки, прядильна машина Річарда Аркрайта, електротелеграфна апаратура Уйтсона. І цей музей став музеєм техніки.

Німецький музей у Мюнхені з самого початку створювався як музей

Подарунок ветеранів космодромів

4 квітня у Науково-технічній бібліотеці НТУУ «КПІ» відбулася урочиста зустріч з ветеранами космодромів, організована КПІ, центральною радою Міжрегіональної громадської організації ветеранів космодрому Байконур (м. Москва) і Київської радою ветеранів Байконуру.

Зліва направо: О.С.Болтенко, С.О.Воронов, В.М.Жолобов

У Радянському Союзі було три космодроми – Капустин Яр, Байконур та Плесецьк. Усі вони починалися як військові ракетні полігони, а згодом стали космодромами. Найпершим було побудовано Капустин Яр (Астраханська область Росії), де в 1947 р. під керівництвом С.П.Корольова було здійснено перші пуски балістичних ракет. Космодромом Капустин Яр став у березні 1962 р., коли там було здійснено запуск супутника «Космос-1». Ракетний полігон, який згодом назвали космодромом Байконур, почали споруджувати в 1955 р.

У травні 1957 р. тут здійснили перший пуск міжконтинентальної балістичної ракети, а 4 жовтня цього ж року з Байконуру вивели на орбіту перший штучний супутник Землі, що і покисло початок космічної ери. З цього ж космодрому 12 квітня 1961 р. стартував космічний корабель «Восток» з першим в історії людства льотчиком-космонавтом громадянином СРСР Ю.О.Гагаріним. Нині 12 квітня в усьому світі відзначається як Міжнародний день космонавтики. Космодром Плесецьк (Архангельська область Росії) теж почали будувати як ракетний полігон – у 1957 р. А перший запуск супутника здійснили у 1966 р.

Більшість людей виведення на орбіту супутника або космічного корабля пов'язують з іменами космонавтів та конструкторів космічної техніки. Але щоб ракета вивела космічний апарат на орбіту, працюють тисячі фахівців різних спеціальностей. Вони збирають ракети, проводять випробування, забезпечують зв'язок та власне запуски.

У 1978 році було засновано першу організацію ветеранів космодрому Байконур. Зараз близько п'ятдесяти тисяч ветеранів об'єднані в 43 міські, обласні, районні організації в Росії, 18 регіональних організацій в Україні та 8 організацій в Білорусі. Організація ветеранів космодрому є навіть у Чикаго (США) і налічує вона понад 30 членів.

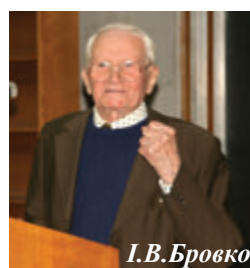
Ветерани космодромів одним із своїх найважливіших завдань вважають збереження історії космонавтики та передачу свого досвіду наступним поколінням. Зусиллями ветеранів у Києві було створено Музей космонавтики, експонати якого нещодавно поповнили зібрання Державного політехнічного музею.

4 квітня ветерани космодромів прийшли в бібліотеку теж не з пустими руками. Більше сотні книг спогадів, з історії космонавтики і ракетної техніки подарували вони бібліотеці нашого університету. Книги збирали три роки, адже видавалися вони в різні роки, розшукати деякі було важко, дехто дарував єдині примірники з особистих бібліотек.

Учасників зустрічі привітав заступник проректора з наукової роботи проф. С.О.Воронов. Він пригадав, як, будучи школярем, почув звістку про політ у космос Юрія Гагаріна, спогади про цей день – одні з найяскравіших у його житті. С.О.Воронов подякував ветеранам за

їхню працю та зусилля зі збереження історичної пам'яті і сказав, що книги, які передають ветерани, – безцінні, оскільки зберігають живі свідчення учасників героїчної епохи початку космічної ери.

Далі з короткими повідомленнями виступили член центральної ради Міжрегіональної громадської організації ветеранів космодрому Байконур Б.І.Посисаєв (м.Москва), який організував збір книг серед членів цієї організації, голова Київської ради ветеранів Байконуру О.С.Болтенко, президент Аерокосмічного союзу України та товариства «Слава», що об'єднує Героїв Радянського Союзу та Героїв Соціалістичної Праці м. Києва, льотчик-космонавт СРСР, Герой Радянського Союзу В.М.Жолобов, учасники бойових дій, ветерани Байконура І.В.Бровко, який працював з С.П.Корольовим, починаючи з 1945 року, і М.Є.Мантулін – учасник підготовки і запуску першого у світі штучного супутника Землі та

І.В.Бровко

першого космічного корабля «Восток», заслужений випробувач космодрому Байконур А.Г.Дормідонтов, син Генерального конструктора ракетних двигунів В.П.Глушка полковник Російської армії Р.В.Глушко.

У виступах йшлося про історію космодромів і космонавтики, відзначалась роль КПІ для розвитку авіації і космонавтики в колишньому СРСР, де на початку ХХ в. було засновано Товариство повітроплавання, де вчилися майбутні Генеральні конструктори. Говорили і про значення книги. Зокрема, Р.В.Глушко розповів, що саме книги Жуль Верна «Із Землі на Місяць» та «Навколо Місяця» пробудили у його батька – тоді школяра – інтерес до ракетної техніки.

На завершення зустрічі відбулася урочиста церемонія офіційної передачі книг. Книги прийняв директор НТБ В.Г.Дригайло, який тепло подякував ветеранам і запевнив, що їхній дарунок займе гідне місце в бібліотеці і у стане у пригоді тим, хто прокладатиме нові дороги в космос.

М.Таранова

ТУРНІР З ВОЛЕЙБОЛУ

В.І.Молчанов вручає кубок проф. В.А.Єрошенку

13 березня 2008 р. ветерани волейболу НТУУ «КПІ» за підтримки профкому провели турнір з волейболу, присвячений пам'яті Михайла Антоновича Павловського, депутата 3-х скликань Верховної Ради, колишнього декана факультету авіаційних і космічних систем.

В турнірі взяли участь 4 команди: НТУУ «КПІ»-І, НТУУ «КПІ»-ІІ, клуби «Солом'янка» та «Софіївка».

На попередньому етапі «Солом'янка» обіграла команду «Софіївка», а НТУУ «КПІ»-І обіграла команду НТУУ «КПІ»-ІІ. У фіналі зус-

трілись команди «Солом'янка» і НТУУ «КПІ»-І.

Гра проходила з перемінним успіхом, але команда «Солом'янка» виявилась більш організованою і впевнено перемогла 2:0. Обслуговував зустріч ветеран волейболу, суддя Національної категорії Юрій Михайлович Петренко.

А потім було нагородження. Голова профкому НТУУ «КПІ» В.І.Молчанов вручив нову спортивну форму ветеранам НТУУ «КПІ», переможцю і всім учасникам – кубки і пам'ятні призи.

Особливо хочеться відзначити гравців команди НТУУ «КПІ», капітана команди М.А.Прокопчука (автобуса), професора В.А.Єрошенка (ФАКС), О.Ф.Тиховода (КБ «ШТОРМ») за підготовку і організацію турніру, який вирішено зробити традиційним.

С.О.Журавльов, ст. викл., голова спортивно-масової комісії профкому НТУУ «КПІ»

ОГОЛОШЕННЯ

КІНЕМАТИКА РІДИН І ГАЗІВ

Ламінарні та турбулентні течії
Демонструються ефекти в'язкості рідин і газів. Виявляються умови виникнення ламінарних і турбулентних течій та взаємозв'язок між ними.

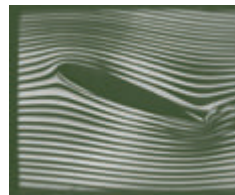
Способи спостереження за течіями рідини і газу
Переглянувши цей фільм, ви дізнаєтеся про способи спостереження за рухом рідин і газів, побачите методи дослідження моделей нових літаків.

Безвихрові течії
Фільм демонструє лабораторні методи дослідження та особливості безвихрових течій.

Поширення збурень у газовому середовищі

Фільм розповідає про закономірності поширення збурень у газовому середовищі. Розглядаються процеси передачі руху, особливості обтікання при різних швидкостях потоку та процеси, які відбуваються при стисненні повітря.

Стрибки ущільнення
Демонструються дослідні з'ясування закономірностей стрибків ущільнення. Показуються різні типи стрибків та їхні особливості.

Виникнення та розвиток стрибків ущільнення

У цьому фільмі досліджуються умови виникнення стрибків ущільнення та їх подальший розвиток.

Керування пограничним прошарком

У фільмі розповідається про методи керування пограничним прошарком та їх практичне застосування.

Підйомна сила крила

Демонструються дослідні з'ясування підйомної сили різних тіл та її впливу на рух тіла у повітрі.

Вихрова система крила

Демонструється, як виникають вихори при обтіканні крила повітрям. Розглядаються особливості обтікання різних типів крил – трикутного, стрілоподібного, малого подовження. Виявляються умови виникнення авторотації крила та її вплив на політ літака. Наприкінці фільму показано особливості деяких літаків: літака з вертикальним зльотом; із крилами, які здатні міняти свою геометрію під час польоту; першого надзвукового літака.

Фільми знаходяться в мережі за адресами: <ftp://public.ntu-kpi.kiev.ua/pub/video>.

Навчальна телестудія відділу технічних засобів навчання: <ftp://public.ntu-kpi.kiev.ua/pub/video>.

Тел.: 241-76-76

НАШ ДІМ КПІ

Чи такі вже «глобальні» проблеми вивезення сміття? Довгенько «милують» око купи сміття біля 12-го та 7-го корпусів. Цікаво, хто ж автор таких «шедеврів»?

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

☎ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@users.ntu-kpi.kiev.ua
гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
Я.В.БЄЛОВА

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Ki-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інк»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4
Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.